

באילו ענפים אסור למעסיק ישראלי להעסיק עובד זר?

עו"ד דנה להב - המחלקה המשפטית "כל עובד", חברת חשבים

הצגת השאלה:

מעסיק ישראלי מעוניין להעסיק עובד זר. המעסיק מעוניין לדעת האם ישנם תחומי העסקה בהם אסור להעסיק עובדים זרים בישראל?

עו"ד דנה להב משיבה:

סעיף 1(א) לחוק עובדים זרים, התשנ"א – 1991 (להלן: "החוק") קובע, כי מעסיק ישראלי המעוניין להעסיק עובד זר כדין, חייב לקבל ממשרד הפנים היתר להעסקתו של העובד הזר בישראל.

עוד קובע החוק בסעיף 1(ב), כי: "היתרים לפי סעיף זה יינתנו בשים לב, בין השאר, למאפייני שוק העבודה בענפי העבודה ובאזורי ההעסקה השונים".

מהאמור לעיל עולה, כי נושא מתן ההיתרים וכן ההגבלה על תחומי העסקת העובדים הזרים בישראל נקבעים, בין היתר, לאור מדיניות הממשלה, ובהתאם לשוק העבודה על ענפיו השונים במשק.

חיזוק לכך ניתן למצוא בפסיקת בית המשפט העליון בבג"צ 9972/04 פולגת מ' מדינת ישראל, שם נקבע כי: "מדיניות הממשלה בענייני עובדים זרים מבחינה בין מגזרי משק שונים בהתחשב במאפיינים המיוחדים להם, כפי שהם משתנים מעת לעת. המדיניות הענפית מושפעת במישרין מצורכי הענף בכוח עבודה מסוגים שונים, והיא משתנה מענף לענף בהתאם למבנהו, צרכיו, ובעיותיו המיוחדות".

מדיניות זו עוגנה בהחלטת ממשלה מספר 642 מיום 2.9.2001 והחלטה מספר 2445 מיום 15.8.2004, שם נקבעה מכסת ההיתרים להעסקת עובדים זרים בענפים הבאים: ענף הסיעוד, ענף הבנייה, ענף החקלאות, ענף התעשייה, ענף המלונאות באילת, ענף המסעדות האתניות והמסעדות המעורבות.

בהמשך להחלטות הממשלה כאמור, פירסמה רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול נהלים המסדירים את תחומי העסקת עובדים זרים בישראל. בהתאם לנהלים אלה, העסקת עובדים זרים בתחומים של משק בית, שיפוצים וטיפול בילדים אסורה, ומעסיק ישראלי אשר ייתפס מעסיק עובדים זרים בניגוד לנהלים, צפוי לכתב אישום פלילי ולהטלת קנס מנהלי גבוה.